

# פיתוח קורסים וטכנולוגיות למידה

פיתוח קורסים אקדמיים ללמידה מרחוק – ליבת העשייה האקדמית באוניברסיטה הפתוחה – מנוהל במסגרת דיקנט הפיתוח וטכנולוגיות למידה בראשות פרופ' שרה גורירוזנבלוט. תהליך הפיתוח מורכב ורב-שלבי, ומעורבים בו אנשי או"פ רבים – חברי סגל אקדמי, עורכים ואסיסטנטים בעלי ידע וניסיון העוסקים בהכנת חומרים ללמידה עצמית וכן חוקרים ממוסדות אקדמיים אחרים.

ספרי הלימוד הקלאסיים של האו"פ הם תשתית לקורסים הנלמדים במרבית המוסדות להשכלה גבוהה בארץ. הם נכתבים במיוחד עבור הסטודנטים של האו"פ ומשלבים בתוכני הלימוד עזרים דידקטיים רבים, כגון: שאלות, סיכומים, הערות והפניות. מלבד דגם ייחודי זה נפרסה בשנים האחרונות באו"פ מניפה רחבה של דגמי קורסים שונים, שכל אחד מהם ייחודי באופן ההצגה של התכנים האקדמיים ובליווי הפדגוגי הניתן ללמידה. מרבית הקורסים מבוססים על ספרים ועל חומרי למידה מודפסים. עם זאת, משנה לשנה גדל היקפם של חומרי הלימוד המוצעים בפורמט דיגיטלי: קורסים מצולמים בווידיאו, מקראות וספרים אלקטרוניים. אנשי מקצוע בהוצאה לאור שותפים בהפקת הספרים וחומרי הלימוד וכן בהפקת החומרים האלקטרוניים לסוגיהם ובפיתוח של טכנולוגיות למידה.

## קורסים שאושרו לפיתוח בתשע"ה

### המחלקה למתמטיקה ולמדעי המחשב

סמינר בבינה חישובית  
סמינר מצטיינים במדעי המחשב ובמדעי הקוגניציה  
חשבון אינפיניטסימלי 3 (שכתוב)  
מבנים אלגבריים (שכתוב)  
סדנה בדיקטיקה של מדעי המחשב (שכתוב)

### המחלקה למדעי הטבע והחיים

אבולוציה (שכתוב)  
בקרת התפתחות בצמחים (שכתוב)  
הסתגלות והתאמה לעקות סביבה בצמחים (שכתוב)

## פיתוח טכנולוגיות למידה

### קורסים מצולמים

קורסים במתכונת של הרצאות מצולמות יכולים להחליף את ספר הקורס או חלקים ממנו וכן את מדריך הלמידה. התוכן הלימודי מוצג בהן בצורה ויזואלית ודינמית, ונוכחות המרצה יוצרת תחושה של מפגש אמיתי עמו. מתכונת זו היא דרך חלופית ומהירה יחסית לפתח או לעדכן קורס באו"פ. במהלך השנה הסתיימו או נמצאים בשלבי הפקה הקורסים: "מבוא לתקשורת המונים" ו"יצירות נבחרות בספרות המערב" (במסגרת קורסי הדגל), "חלופות בהערכת הישגים", "מבוא למדעי המחשב ושפת JAVA", "אבולוציה", "ניהול אסטרטגי", "יסודות המשפט העסקי", "מבוא לאוקיינוגרפיה", "שונות

### המחלקה להיסטוריה, לפילוסופיה ולמדעי היהדות

בין משנה למדרש: קריאה בספרות התנאית  
משיחיות יהודית בעת החדשה  
סמינר מצטיינים בפילוסופיה ב  
מבוא להיסטוריה של המזרח התיכון בעת החדשה (שכתוב)

### המחלקה לספרות, ללשון ולאמנויות

מבוא לאמנות יוון ורומי

### המחלקה לסוציולוגיה, למדע המדינה ולתקשורת

דמוקרטיה, גלובליזציה וביטחון (שכתוב) (תואר שני)  
סמינר: דמוקרטיה וארגונים בין-לאומיים (תואר שני)  
סמינר: גולציה בעידן של משילות (תואר שני)  
מדינות בעידן הגלובליזציה: פרספקטיבות אנתרופולוגיות  
סוגיות בסוציולוגיה של האינטרנט  
ושל תקשורת מקוונת (שכתוב)  
תרבות ארגונית (שכתוב)  
השתתפות פוליטית, מחאה ואנטי פוליטיקה  
(שכתוב) (תואר שני)  
מכאוב הדעת: סוגיות בהוראת השואה (שכתוב) (תואר שני)

### המחלקה לחינוך ולפסיכולוגיה

סמינר מחקר למצטיינים: שפה וזקנה  
מדיניות החינוך (תואר שני)

בחינוך: היבטים עיוניים ויישומיים", "מבוא למחשבת ישראל", "סוגיות יסוד בלימודי גלובליזציה", "דיעה ומציאות", "אגדת הגולם", "קריאה ביקורתית של מאמרים ותכנון מחקרים", "מוח וקוגניציה", "ניהול בין-לאומי", "המשפט החוקתי של ישראל", "על פרשת דרכים: יהודי רוסיה מול אתגרי העת החדשה".

בחינוך: היבטים עיוניים ויישומיים", "מבוא למחשבת ישראל", "סוגיות יסוד בלימודי גלובליזציה", "דיעה ומציאות", "אגדת הגולם", "קריאה ביקורתית של מאמרים ותכנון מחקרים", "מוח וקוגניציה", "ניהול בין-לאומי", "המשפט החוקתי של ישראל", "על פרשת דרכים: יהודי רוסיה מול אתגרי העת החדשה".

## הפקת כותרים חדשים של האוניברסיטה הפתוחה

סוג	כותרים	עמודים
ספרי לימוד בהפקה סופית	44	13,079
ספרי לימוד בהפקה זמנית	59	14,200
מקראות ומדריכי למידה בהפקה סופית	2	487
מקראות ומדריכי למידה בהפקה זמנית	81	21,123
המרת ספרים לגרסה דיגיטלית	169	
<b>סה"כ</b>	<b>355</b>	<b>48,889</b>

## ספרים דיגיטליים

חומרי הלימוד הדיגיטליים המופקים כיום באו"פ כוללים ספרי לימוד, מקראות, מדריכי למידה והרצאות מצולמות. בנוסף לכך התעורר לאחרונה צורך לשלב בחומרים אלה גם משאבי למידה שקיימים באינטרנט - קישורים לאתרים מרחיבי דעת, לסרטונים, לכתבות אקטואליות ועוד. האתגר של שילוב כל המשאבים הללו ליצירה משותפת אחת הוא יצירת גרסה זזה לעותק המודפס ולעותק הדיגיטלי. הפתרון נמצא בפיתוח מודל חדש של ספרי הלימוד המשלב הערות שוליים באמצעות קוד (Quick Response Code - QR), שהוא מעין ברקוד דו-ממדי שבו מידע טקסטואלי מקודד בצורה גרפית ויזואלית. הסטודנטים שקוראים בספר המודפס יכולים לסרוק את הקוד באמצעות אפליקציה בסמרטפון ולקבל את המשאב הרלוונטי באינטרנט. פתרון זה מומש כבר בקורס "ניהול טכנולוגיה וחדשנות" וכן במדריכי הלמידה בקורסים: "תקשורת שיווקית משולבת פרסום" ו"ניהול אסטרטגי של מערכות מידע".

## פיילוט מדריך למידה דיגיטלי

מדריך הלמידה מכוון לרצף למידה המקיף משאבי למידה מגוונים: ספר לימוד, מקראות וחומרים מאתרי הקורסים עם סרטונים, קישורים לאתרים חיצוניים, שאלות להערכה עצמית וכדומה. השימוש בתכנים ובמדיה מגוונים מחייב את הסטודנטים לגשת למקורות מידע שונים, שחלקם מודפסים וחלקם דיגיטליים, בצורה לא רציפה. בשנה האחרונה נערך פיילוט ROOJOOOM, שמטרתו לייצר סביבת לימוד אחידה המציגה ברצף אחד את כל מקורות המידע הזמינים מכל מכשיר ומכל מערכת הפעלה.

## פיתוח משאבי למידה אינטראקטיביים

לאחרונה התעורר בקרב הסגל האקדמי צורך לפתח משאבי למידה מקוונים ואינטראקטיביים מסוגים שונים ומגוונים. הפיתוח שנעשה באמצעות מחולל יישומים שנקרא STORYLINE, מיושם בשלב זה במסגרת ניסוי בשני פרויקטים. בפרויקט הראשון פותחה סביבת מחקר מקוונת שמטרתה